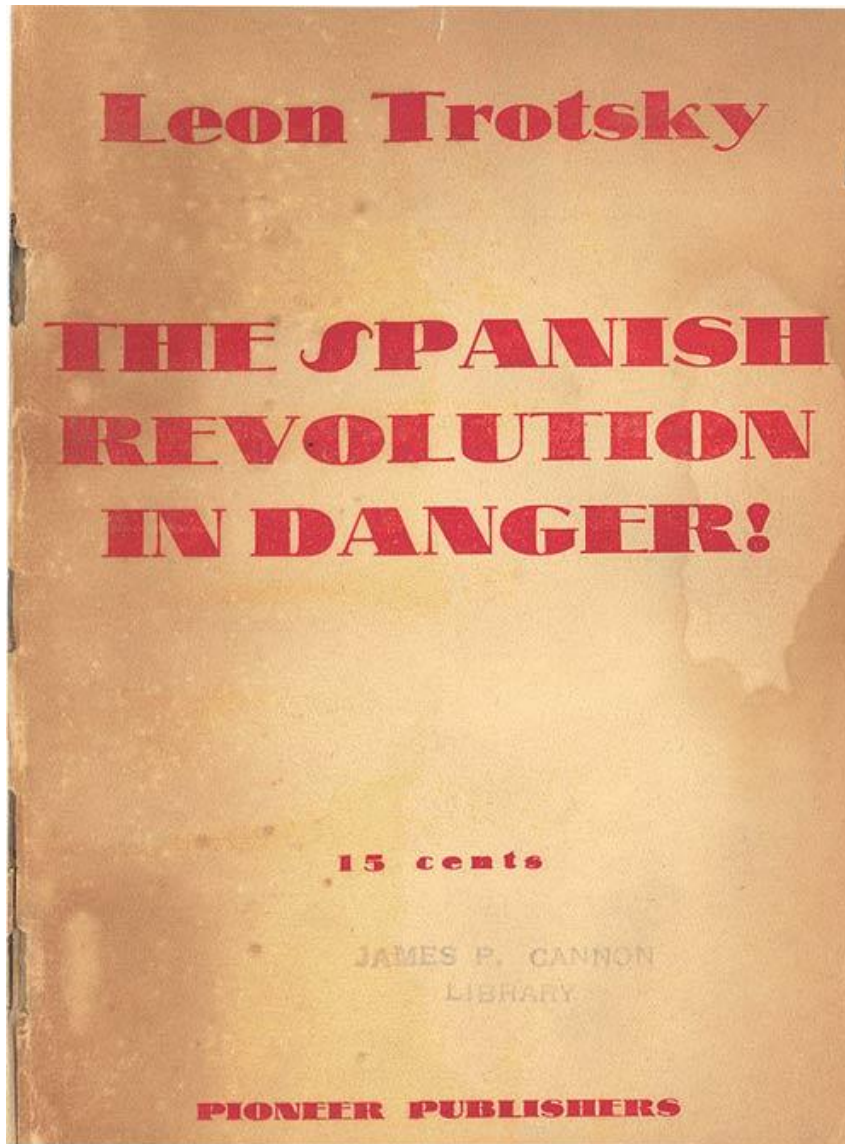

Leo Trotskij

Den spanska revolutionen i fara!

Denna skrift gavs på engelska i juni 1931 av Pioneer Publishers (USA)

Översättning: Martin Fahlgren, Göran Källqvist och B. Svensson

Innehåll

Den spanska revolutionen och de faror som hotar den	1
För kommunistisk enhet i Spanien	15
Den spanske kommunistens tio budord.....	16
Den spanska revolutionens problem från dag till dag	18

Den spanska revolutionen och de faror som hotar den

28 maj 1931

Kominterns ledarskap inför händelserna i Spanien

Den spanska revolutionen är på frammarsch. Under kampen växer dess inre krafter. Men med dem växer också farorna. Vi talar inte om hoten från de härskande klasserna och deras politiska tjänare, republikanerna och socialisterna. Här handlar det om öppna fiender, och hur man ska bemöta dem är fullständigt klart. Men det finns också interna faror.

De spanska arbetarna ser med förtroende på Sovjetunionen, Oktoberrevolutionens barn. Detta förtroende utgör ett värdefullt kapital för kommunismen. Försvaret av Sovjetunionen är en plikt för varje revolutionär arbetare. Men vi får inte låta arbetarnas sympati för Oktoberrevolutionen missbrukas genom att pracka på dem en politik som går emot alla Oktobers lärdomar.

Det måste sägas tydligt. Det måste sägas så att det spanska och internationella proletariats förtrupp hör: *Det nuvarande ledarskapet i Komintern utsätter den proletära revolutionen i Spanien för en omedelbar fara.* Varje revolution kan misslyckas, även den mest lovande: detta visade sig av den tyska revolutionen 1923 och ännu tydligare av den kinesiska revolutionen 1925-27. I båda fallen var den avgörande orsaken till nederlaget ett odugligt ledarskap. Spanien står på tur. Kominterns ledare har inte lärt något från sina tidigare misstag. Vad värre är, för att dölja sina tidigare misstag känner de sig tvingade att försvara dem och vidareutveckla dem. I den mån det hänger på dem, så förbereder de samma öde för den spanska revolutionen som för den kinesiska.

Under två år har de avancerade arbetarna missletts av den olycksaliga ”tredje period”-teorin, som försvagade och demoraliserade Komintern. Ledarskapet slog till slut till reträtt. Men när? Jo, precis i det ögonblick när världskrisen skapade nya villkor och erbjöd nya möjligheter för en revolutionär offensiv. Den interna utvecklingen i Spanien gick under tiden Komintern obemärkt förbi. Manuilskij deklarerade ständigt – och Manuilskij fungerar för närvarande som en Komintern-ledare! – att händelserna i Spanien inte förtjänade någon större uppmärksamhet.

I vårt utkast om den spanska revolutionen, som skrevs innan aprilhändelserna¹, sade vi att bourgeoisien, som spelar med olika nyanser av republikanism, av all sin kraft och in i det sista kommer att hålla fast vid alliansen med monarkin. ”Det är givetvis möjligt”, skrev vi, ”att det uppkommer en kombination av omständigheter som tvingar de besuttna klasserna att offra monarkin för att rädda sig själva (som till exempel i Tyskland!).” Dessa rader gav stalinisterna en ursäkt – efter händelserna naturligtvis – att tala om en felaktig prognos.² Människor som aldrig själva har förutsett något, kräver av andra inte en marxistisk prognos utan en teosofisk spådom om dagen och formen för händelserna; de okunniga och vidskepligt sjuka kräver mirakelmediciner. Uppgiften för en marxistisk prognos är att bistå med en orientering i utvecklingens allmänna inriktning och att hjälpa till med att förbereda oss mot ”övertäckningar”.

Det faktum att den spanska bourgeoisien beslöt sig för att göra sig av med monarkin kan förklaras av två lika betydelsefulla orsaker. Massornas häftiga storm av förbittring fick

¹ Syftar på [Revolutionen i Spanien och kommunisternas uppgifter](#) – Red.

² De amerikanska stalinisterna överträffar alla andra. Det är svårt att föreställa sig de herkuliska stoder av vulgaritet och dumhet som tjänstemän, som är avlönade för det och som ingen kontrollerar, är kapabla att slå i sig själva. – L. T.

bourgeoisien att försöka göra den allmänt avskydde Alfonso till syndabock. Men en sådan manöver, som var högst riskfylld, var möjlig för bourgeoisin enbart därför att massorna hade förtroende för republikanerna och socialisterna och för att den kommunistiska faran kunde ignoreras under regimbytet. Den historiska variant som har utspelat sig i Spanien är följaktligen ett resultat av kraften i massornas tryck å ena sidan, och Kominterns svaghet å den andra. Man måste börja med att slå fast dessa fakta. En grundregel i taktiken är: Om du vill bli starkare, börja då inte med att överdriva dina styrkor. Men denna regel gäller inte för epigon-byråkratin.

Strax innan händelserna förutspådde Manuilskij att i stort inget allvarligt skulle hända. Dagen efter regimförändringen började sedan den oersättlige Péri³, spridaren av falsk information från de latinska länderna, att sända telegram efter telegram till Moskva om hur det spanska proletariatet nästan enhälligt stödde kommunistpartiet, och om hur de spanska bönderna grundade sovjeter.

Pravda tryckte detta nonsens, och bifogade mer nonsens om att ”trotskisterna” svansade efter Alcalá Zamoras regering. Detta samtidigt som Zamora satte, och fortsätter att sätta, vänsterkommunisterna i fängelse...⁴ Slutligen, den 14 maj, tryckte *Pravda* en programmatisk ledare, ”Spanien i flammor”, vilken var ett destillat av epigonernas virrigheter och misstag, uttryckt i den spanska revolutionens språk.

Hur förhålla sig till Cortes?

Pravda försöker ta avstamp i den obestriddiga sanningen att det inte räcker med ren propaganda: ”Det kommunistiska partiet måste förklara för massorna vad de ska göra idag.” Vad föreslår *Pravda* själv i detta sammanhang? Att organisera arbetarna ”för att avvärja reaktionen, för att bevärja proletariatet, för att välja fabrikskommittéer, för att genomföra sjutimmars arbetsdag, osv.” osv. – det är just så man ser det. De uppräknade parollerna är obestridda, även om de presenteras utan någon inbördes sammanhang och utan den inbördes ordning som följer av logiken i massornas utveckling. Men vad som är chockerande är att ledarartikeln i *Pravda* inte med ett ord nämner *valen till Cortes*. Som om denna politiska händelse inte ens existerade i den spanska nationens liv, eller som om arbetarna inte hade något med den att göra. Hur ska man förstå denna tystnad?

Till synes kom, som vi vet, den republikanska omvälvningen som ett resultat av kommunalvalen. Det är dock lätt att inse att det var djupare orsaker som låg bakom, och vi talade om dem långt före Berenguer-ministärens kollaps. Men likvideringen av monarkin med ”parlamentariska” metoder var helt och hållet i de borgerliga republikanernas och småborgerliga demokraternas intresse. En hel del arbetare i Spanien föreställer sig nu att samhällslivets grundläggande problem kan lösas med hjälp av val. Denna illusion kan endast skingras genom erfarenheter. Men man måste veta hur man ska underlätta dessa erfarenheter. Hur? Genom att vända ryggen åt *Cortes*, eller tvärtom, genom att delta i valen? Denna fråga måste besvaras.

Förutom den ovannämnda ledaren, innehåller samma tidning en ”teoretisk” artikel (numret är daterat 7 - 10 maj) som gör anspråk på att vara en marxistisk analys av de inre krafterna i den spanska revolutionen och en bolsjevikisk bestämning av dess strategi. Inte heller denna artikel

³ Gabriel Péri, redaktör för franska kommunistpartiets centrala organ, som sändes till Spanien speciellt för att rapportera om händelserna, utmärkte sig genom tonen i de rapporter som han skickade till *l'Humanité* och *Pravda*. Hans korrespondens orsakade stor förbittring bland tidningens spanska läsare på grund av alla lögnar och förvrängningar. Exempelvis skrev han den 1 april: ”Enligt informationer från London har det skapats sovjeter i Barcelona. De revolutionära organisationerna har utlyst en generalstrejk”; och 23 april: ”Bildandet av arbetar- och bondesovjeter i Barcelona och i norra Spanien utövar, trots att de upplösts av regeringen, ett enormt inflytande på utvecklingen av den spanska revolutionen”. – *Red.*

⁴ Den 15 maj fängslades t ex 17 militanter som tillhörde den kommunistiska oppositionen i Madrid. – *Red.*

nämner *Cortes* med så mycket som ett ord. Ska man bojkotta valen eller delta i dem? *Pravda* är fullständigt tyst om den politiska demokratins paroller och uppgifter, trots att man kallar revolutionen demokratisk. Vad betyder denna tystnad? Man kan *delta i valen*. Man kan *bojkotta dem*. Men kan de *ignoreras*?

När det gällde Berenguers *Cortes*, var bojkott-taktiken helt riktig. Det var på förhand klart, att antingen skulle Alfonso för en tid åter lyckas tillgripa militärdiktatur eller så skulle rörelsen översvämma Berenguer med hans *Cortes*. Under sådana förhållanden måste kommunisterna ta initiativet i kampen för att bojkotta *Cortes*. *Detta är precis vad vi insisterade på med stöd av de magra medel vi hade till vårt förfogande.*⁵ Hade de spanska kommunisterna resolut och i tid gått in för en bojkott, även om så bara genom att sända ut en kraftig proklamation i frågan, skulle deras auktoritet ha vuxit betydligt i det ögonblick då Berenguers ministär kastades över ända. De avancerade arbetarna skulle ha sagt till sig själva: ”Dessa personer är kapabla att förutse saker.” De spanska kommunisterna, som förts på villovägar av Kominterns ledarskap, förstod dessvärre inte situationens villkor och gjorde förberedelser för att delta i valen, men återigen utan självförtroende. Händelserna gick över deras huvuden, och revolutionens första seger gav kommunisterna nästan inget ökat inflytande.

Nu har Zamora-regeringen beslutat att sammankalla ett konstituerande *Cortes*. Finns det en grund för att tro att sammankallandet av detta *Cortes* kommer att hindras av en andra revolution? Det finns ingen som helst sådan grund. Kraftiga rörelser bland massorna är ganska troliga, men utan ett program, utan ett parti, utan ett ledarskap kan dessa rörelser inte få till stånd en andra revolution. Att uppmana till bojkott skulle nu bli en slogan för själv-isolering. Det är nödvändigt att högst aktivt delta i valet.

Reformisternas parlamentariska och anarkisternas antiparlamentariska kretinism

Parlamentarisk kretinism är en motbudande sjukdom, men antiparlamentarisk kretinism är inte mycket bättre. Vi ser detta mest tydligt i de spanska anarkosyndikalisternas öde. Revolutionen ställer politiska frågor direkt och *i det nuvarande stadiet* ger den dem en parlamentarisk form. Arbetarklassens uppmärksamhet kan inte undgå att riktas mot *Cortes*, och anarkosyndikalisterna kommer i tysthet att rösta på socialisterna eller kanske republikanerna. Att slåss mot parlamentariska illusioner utan att samtidigt slåss mot anarkisternas antiparlamentariska metafysik är mindre möjligt i Spanien än någon annanstans.

I en serie artiklar och brev påvisade vi vilken oerhörd betydelse demokratiska krav har för den spanska revolutionens framtida utveckling. Arbetslöshetsunderstöd, sjutimmars arbetsdag, jordreform och regional autonomi, alla dessa vitala, grundläggande frågor är, på ett eller annat sätt, förbundna med det kommande *Cortes* i den stora majoriteten av de spanska arbetarnas sinnen – detta gäller även anarkisterna. Under Berenguer-perioden var det nödvändigt att bojkotta den *Cortes* som Alfonso beviljade – till förmån för ett *revolutionärt konstituerande Cortes*. Redan från första stund tvingades frågan om rösträtten fram i förgrunden för agitationen. Ja, den enkla frågan om rösträtt! Sovjet-demokrati står, vilket inte behöver sägas, ojämförligt högre än borgerlig demokrati. Men sovjeter faller inte från skyn. För att uppnå dem krävs kamp.

Det finns – med förlov sagt – folk som kallar sig marxister som ringaktar en paroll som exempelvis den om allmän, lika, direkt och hemlig rösträtt för alla män och kvinnor från 18 års ålder. Om de spanska kommunisterna i tid fört fram denna paroll och försvarat den i tal,

⁵ Vänsteroppositionen har ingen dagstidning. Vi tvingas utveckla våra tankar genom privata brev som borde utgöra innehållet i dagliga artiklar. I supplementet till detta arbete ger vi utdrag från sådana brev i kronologisk ordning. – L. T.

artiklar, broschyrer och flygblad, då skulle de helt klart uppnått en omfattande popularitet. Just för att det spanska folket är benäget att överdriva *Cortes* kreativa förmåga, vill varje medveten arbetare, varje revolutionär bondekvinnor, delta i valen. Vi hemfaller inte själva för ett ögonblick till massornas illusioner, men vi måste till det yttersta utnyttja det som är progressivt i dessa illusioner, annars är vi inga revolutionärer, bara föraktliga pedanter. Redan frågan om sänkt rösträttsålder fångar känslorna hos många hundratusentals arbetare och bönder, män som kvinnor. Vilka då? De unga och aktiva, de vars uppgift det är att genomföra en andra revolution. Att ställa denna unga generation mot socialisterna, som söker sitt stöd bland äldre arbetare, är en elementär och obestridlig uppgift för det kommunistiska avantgardet.

Och vidare, Zamoras regering vill få *Cortes* att anta en konstitution som innebär två kamrar. De revolutionära massor som just har störtat monarkin och som är genomsyrade av en lidelsefull, om än vag, strävan mot jämlikhet och rättvisa, kommer att varmt besvara kommunisternas agitation mot bourgeoisins planer på att inrätta ett "överhus" bakom ryggen på folket. Denna *delfråga* kan spela en oerhörd roll i agitationen, skapa stora svårigheter för socialisterna och driva in en kil mellan socialisterna och republikanerna, dvs. för en tid splittra proletariatets fiender och – vilket är tusen gånger viktigare – driva in en kil mellan arbetarklassen och socialisterna.

Kravet om sju timmars arbetsdag, som *Pravda* framfört, är helt korrekt, ytterst viktigt och i rättan tid. Men kan detta krav resas abstrakt, utan att ta hänsyn till den politiska situationen och de revolutionärt demokratiska uppgifterna? Genom att *enbart* tala om sjutimmarsdagen, om fabrikskommittéer och beväpning av arbetarna, men ignorera "politiken" och inte med ett enda ord i alla dess artiklar nämna valen till *Cortes*, går *Pravda* anarkosyndikalismen hela vägen till mötes, stöder den, täcker upp för den. Under tiden kommer den unge arbetare som republikanerna och socialisterna vill förvägra rösträtten – trots det faktum att den borgerliga lagen betraktar honom tillräckligt mogen för kapitalistisk utsugning och önskar belasta honom med en andra kammare – i kampen mot denna styggelse vända ryggen åt anarkismen och sträcka ut handen efter ett gevär.

Att ställa parollen om *arbetarnas beväpning* mot den reella politiska process som i nuet griper tag i massorna, betyder att isolera sig från massorna och samtidigt massorna från vapnen.

Parollen om *nationellt självbestämmande* har fått enorm betydelse i dagens Spanien. Men även denna paroll ligger idag på ett demokratiskt plan. För oss handlar det givetvis inte om att uppmana katalanerna och baskerna att avskilja sig från Spanien, men det är vår plikt att framhålla deras rätt till detta om de själva så önskar. Men hur ska man avgöra om de vill det eller inte? Mycket enkelt: genom allmänna, jämlika, direkta och hemliga val i den region det berör. Det finns ingen annan metod för närvarande. I framtiden kommer nationella frågor, såväl som alla andra, att avgöras av sovjeterna, som organ för proletariatets diktatur. Men vi kan inte kräva att arbetarna bildar sovjeter när som helst. Vi kan bara leda dem mot sovjeter. Ännu mindre kan vi påtvinga ett helt folk de sovjeter som proletariatet kommer att skapa i framtiden. Samtidigt måste man besvara dagens frågor. I maj kände sig Kataloniens kommuner manade att välja sina deputerade för att utarbeta en temporär konstitution för provinsen, dvs. för att bestämma relationerna till Spanien som helhet. Kan Kataloniens arbetare vara ointresserade av det faktum att den småborgerliga demokratin, som alltid underordnar sig storkapitalet, med stöd av antidemokratiska val försöker avgöra det katalanska folkets öde? Parollen om nationellt självbestämmande, utan stöd av paroller om politisk demokrati som kompletterar och konkretiserar det, är en tom formel, eller vilket är mycket värre, ett sätt att lura folket.

För en tid kommer alla frågor om den spanska revolutionen på ett eller annat sätt att brytas genom parlamentarismens prisma. Bönderna kommer med största ängslan invänta vad *Cortes* ska säga i *jordfrågan*. Är det svårt att inse vilken inverkan ett kommunistiskt jordprogram, framfört från *Cortes* tribun, skulle kunna ha under nuvarande förhållanden? Två villkor krävs: man måste ha ett jordprogram och man måste få tillgång till den parlamentariska tribunen. *Cortes* kommer inte att lösa jordfrågan, det vet vi. Ett kampinitiativ från bönderna själva är vad som krävs. Men för ett sådant initiativ behöver massorna ett program och ett ledarskap. Kommunisterna behöver *Cortes* tribun som ett band till massorna. Och från detta kan aktioner utvecklas som överflyglar *Cortes*. Häri ligger kärnan i det revolutionärt-dialektiska förhållandet till parlamentet.

Hur ska man då förklara att Kominterns ledarskap är tyst i denna fråga? Enbart genom att det är fånge i sitt eget förflutna. Alltför högljutt har stalinisterna förkastat parollen om en konstituerande församling i Kina. Den sjätte kongressen fördömde officiellt som ”opportunist” politiskt demokratiska paroller för koloniala länder. Exemplet Spanien, ett land som är mycket mer utvecklat än Kina och Indien, avslöjar alla inkonsekvenser i den sjätte kongressens beslut. Men stalinisterna är bundna till händer och fötter. Eftersom de inte vågar uppmana till bojkott av parlamentarismen, förbigår de helt enkelt frågan under tystnad. Låt revolutionen förgås, men länge leve ledarnas rykte om ofelbarhet!⁶

Vilken slags revolution är på gång i Spanien?

Efter att ha försökt bestämma den spanska revolutionens klasskaraktär, fortsätter ordagrant den ovan citerade teoretiska artikeln, som verkar vara speciellt skriven för att slamma igen hjärnan: ”I beaktandet av allt detta [!] skulle det emellertid [!] vara oriktigt att redan *i nuvarande stadium* karakterisera den spanska revolutionen som en socialistisk revolution.” (*Pravda*, 10 maj 1931.) Redan denna fras är tillräcklig för att betygsätta analysen. Finns det några människor i världen, måste läsaren fråga sig, som kan anse att den spanska revolutionen ”i nuvarande stadium” kan karakteriseras som socialistisk, utan att riskera att hamna på dårhus? Var någonstans fick *Pravda* idén om behovet av denna sorts ”avgränsning”, och dessutom i en så mild och reserverad form: ”I beaktandet av allt detta skulle det emellertid vara oriktigt”...?

Förklaringen är att epigonerna, till sin olycka, läser en fras hos Lenin om att den borgerliga demokratiska revolutionen ”växer över” i en socialistisk. Eftersom de inte har förstått Lenin, och har glömt eller förvanskat erfarenheterna från den ryska revolutionen, har de låtit begreppet ”växa över” bilda grundval för sitt högst opportunistiska slingrande. Det är inte – låt oss säga det rakt ut – en fråga om akademiska spetsfundigheter, utan om liv och död för den proletära revolutionen.

Alldeles nyligen förväntade sig epigonerna att Guomindangs⁷ diktatur skulle ”växa över” i en arbetarnas och böndernas diktatur, och denna till en proletariatets socialistiska diktatur. I detta sammanhang trodde de – Stalin utvecklade detta tema särskilt grundligt – att på revolutionens ena flank skulle ”högerelementen” gradvis avsplittras, medan på den andra flanken

⁶ Den italienske gruppen *Prometo* (Bordigaister) avvisar revolutionära demokratiska paroller generellt, för alla länder och alla folk. Denna sektaristiska doktrinarism, vilken i praktiken sammanfaller med stalinisternas position, har inget att göra med Bolsjevik-leninisternas position. Den internationella vänstern måste avvisa varje uns av ansvar för sådana ultravänsteristiska barnsligheter. Det är just de färskaste erfarenheterna i Spanien som vittnar om att parollerna om politisk demokrati utan tvekan kommer att spela en mycket betydelsefull roll under processen för att krossa den fascistiska regimen i Italien. Att gå in i den spanska eller italienska revolutionen med *Prometo*-programmet – är detsamma som att hoppa i vattnet med händerna bakbundna. En sådan badare riskera att drunkna. – *L. Trotskij*

⁷ Chiang Kai-sheks kinesiska nationalistparti (äldre transkription: Kuomintang)

”vänsterelementen” skulle växa sig starkare. Detta är vad den organiska processen ”växa över” antogs bestå i. Dessvärre är denna magnifika Stalin-Martynov-teori⁸ helt oförenlig med Marx’ klassteori.

Den sociala regimens karaktär, och följaktligen också karaktären av varje revolution, bestäms av karaktären på den klass som har makten i sina händer. Makten kan enbart övergå från en klass till en annan genom en revolutionär omvälvning, och på inga vägar genom att organiskt ”växa över”. Denna grundläggande sanning har epigonerna trampat under fötterna – först för Kina och nu för Spanien. Och vi ser hur de lärda spåmännen i *Pravda*, som täcker sina hjässor med kepsar, sätter termometern under Zamoras tunga och frågar sig: Kan vi eller kan vi inte tillstå att ”växa över”-processen har fört den spanska revolutionen över till det socialistiska stadiet? Och spåmännen – låt oss erkänna deras visdom – kommer till slutsatsen: Nej, än så länge kan vi det inte.

Efter att ha presenterat en så värdefull sociologisk undersökning, ger sig *Pravda* in på prognoser och direktiv. ”I Spanien”, säger man, ”kan inte den socialistiska revolutionen vara en *omedelbar uppgift för dagen*. Den mest omedelbara uppgiften [!] är arbetarnas och böndernas revolution mot bourgeoisien och godsägarna.” (*Pravda*, den 10 maj 1931.) Att den socialistiska revolutionen inte är ”den omedelbara uppgiften för dagen” i Spanien är odiskutabelt. Men det skulle ha varit mycket bättre och mer korrekt att säga att ett *väpnat uppror av proletariatet för att ta makten i Spanien är inte en ”omedelbar uppgift för dagen”*. Varför? Därför att proletariatets skingrade förtrupp ännu inte har klassen bakom sig, och klassen inte de förtryckta bondemassorna bakom sig. Under sådana villkor skulle en kamp för makten vara äventyrspolitik. Men under dessa omständigheter, vad innebär fortsättningen: ”den mest omedelbara uppgiften är arbetarnas och böndernas revolution mot godsägarna och bourgeoisien”? Betyder det att det mellan den nuvarande borgerligt-republikanska regimen och proletariatets diktatur väntar en *distinkt* ”arbetar- och bonderevolution”? Och därtill, betyder det att denna distinkta mellanliggande ”arbetar- och bonderevolution”, till skillnad från den socialistiska revolutionen, är en ”omedelbar uppgift” i Spanien? Betyder det att det står en ny omvälvning på dagordningen? Med ett väpnat uppror eller på annat sätt? Exakt hur kommer arbetar- och bonderevolutionen ”mot bourgeoisien och godsägarna” att kunna skiljas från den proletära revolutionen? Vilken kombination av klasskrafter kommer att ligga till grund? Vilket parti kommer att leda den första revolutionen till skillnad mot den andra? Vari ligger skillnaderna i program och metod mellan dessa två revolutioner? Vi får söka förgäves efter svar på dessa frågor. Det röriga och förvirrade tänkandet har dolts bakom orden ”växa över”. Trots alla motsägelsefulla reservationer, drömmer dessa personer om en evolutionär process som leder den borgerliga revolutionen över i en socialistisk via en serie organiska stadier. Processen figurerar under olika pseudonymer: Guomindang, ”demokratisk diktatur”, ”arbetar- och bonderevolution”, ”folkrevolution” – och vad mera är, det avgörande momentet i denna process, när en klass tar makten från en annan, har obemärkt passerat.

Den permanenta revolutionens problem

Självfallet är den proletära revolutionen samtidigt också en bonderevolution, men under nuvarande förhållanden är en bonderevolution omöjlig *utan* en proletär revolution. Vi kan med rätta säga till bönderna att vårt mål är att skapa en arbetar- och bonderepublik, precis som

---

⁸ *Alexander Martynov* (1865-1935) tillhörde mensjevikernas högerflygel innan 1917 och var motståndare till Oktoberrevolutionen. 1917 anslöt han sig till Martovs mensjevikinternationalister. Gick med i bolsjevikpartiet först 1923 och blev en ledande kritiker av trotskismen. Han var huvudarkitekt bakom teorin om ”fyrklass-blocket” i Kina, som försökte rättfärdiga den stalinistiska politiken att låta kommunistpartiet gå med i det borgerliga Guomindang med argumentet att det var den ”progressiva” borgarklassens parti. Det kan ses som en föregångare till folkfrontspolitiken.

vi efter Oktoberrevolutionen benämnde den proletära diktaturens regering i Ryssland som en ”arbetar- och bonderegering”. Men vi sätter inte arbetar- och bonderevolutionen i motsättning till den proletära, tvärtom likställer vi dem. Detta är det enda korrekta sättet att ställa frågan.

Här berör vi åter själva kärnan i den så kallade permanenta revolutionens problem. I kampen mot denna teori har epigonerna fullständigt tappat klassperspektivet. Det är sant att de efter erfarenheten med ”blocket med fyra klasser” i Kina blev mer försiktiga. Men som ett resultat av detta har deras förvirring bara ökat, och nu gör de allt de kan för att förvirra andra.

Lyckligtvis har det ägt rum händelser som innebär att detta problem upphört att uteslutande vara en fråga för de Röda filosoferna som arbetar med gamla texter. Det rör inte längre historiska ihåkomster, inte heller om att leta fram citat, utan om en ny storslagen historisk erfarenhet som utspelar sig inför allas våra ögon. Här ställs två synsätt ansikte mot ansikte på den revolutionära kampens arena. Händelserna kommer att få sista ordet. Det går inte att komma undan deras facit. De spanska kommunister som inte i tid tillräckligt uppmärksammar kärnan i de frågor som hänger samman med kampen mot ”trotskismen” kommer att stå teoretiskt avväpnade inför den spanska revolutionens grundläggande frågor.

Vad innebär det att revolutionen ”växer över”?

Det är riktigt att Lenin 1905 framförde den hypotetiska formeln: ”proletariatets och böndernas demokratiska diktatur”. Om det överhuvudtaget existerade ett land där man kunde förvänta sig en oberoende agrar demokratisk revolution som föregick proletariatets maktövertagande, så var detta land Ryssland, där jordbruksfrågan dominerade hela det nationella livet, där revolutionära bonderörelser hade existerat under decennier, där ett självständigt agrar-revolutionärt parti existerade, med en lång tradition och vidsträckt inflytande bland massorna.

Men inte ens i Ryssland visade det sig finnas plats för den mellanliggande revolutionen mellan den borgerliga och den proletära. Med adress Stalin, Kamenev och andra som höll fast vid den gamla bolsjevikformeln från 1905, svarade och upprepade Lenin i april 1917: Det finns inte och kan inte finnas någon annan ”demokratisk diktatur” än Miljukov-Tsereteli-Tjernov-diktaturen, den *demokratiska diktatur* vars verkliga innebörd är *bourgeoisens diktatur över proletariatet*. Endast proletariatets diktatur kan ersätta en sådan ”demokratisk diktatur”. Vem som än uppfinner en mellanliggande medelvägsformel är antingen en usel illusionist eller en charlatan. Detta är den slutsats som Lenin drog av de levande experimenten Februari- och Oktoberrevolutionerna. Vi står helt på dessa erfarenheters och dessa slutsatsers grundval.

Nå, vad betyder under sådana förhållanden Lenins ”växa över” för den demokratiska och den socialistiska revolutionen? Inget av det som epigonerna och vindflöjlarna bland de Röda professorerna drömmer om.

Faktum är att proletariatets diktatur inte mekaniskt sammanfaller med begreppet socialistisk revolution. Arbetarklassens maktövertagande sker i bestämda nationella omgivningar, under en bestämd period, för att lösa bestämda uppgifter. I efterblivna nationer är de *omedelbara* uppgifterna av demokratisk natur: I Kina nationell frigörelse från imperialistisk dominans och jordbruksrevolutionen; i Ryssland jordbruksrevolutionen och de förtryckta nationaliteternas frigörelse. Vi ser för närvarande samma sak i Spanien, även om i en annorlunda kombination. Lenin sade också att proletariatet i Ryssland primärt kom till makten i oktober 1917 som *representant för den borgerligt-demokratiska revolutionen*. Det segrande proletariatet började med att lösa de demokratiska uppgifterna, bara gradvis, av logiken i regeringandet, tog man itu med de socialistiska. Man tog på allvar itu med kollektiviseringen av jordbruket först efter tolv år. Det är detta som Lenin menar när han talade om att den demokratiska revolutionen växer över i den socialistiska.

Det är inte den borgerliga makten som växer över i arbetarnas och böndernas, och sedan i proletariats makt: nej, en klass' makt "växer inte över" i en annan klass' makt, utan den vrids ur dess grepp med vapen i hand. Men efter att arbetarklassen tagit makten, växer den proletära regimens demokratiska uppgifter oundvikligen över i socialistiska uppgifter. En evolutionär, organisk övergång från demokrati till socialism är bara möjlig under *proletariatets diktatur*. Detta är Lenins centrala tanke. Epigonerna har förfalskat allt, förvirrat och förvrängt det, och nu förgiftar de det internationella proletariats medvetande med sina falsarier.

Två varianter: opportunism och äventyrspolitik

Vad det handlar om – låt oss upprepa det – är inte akademiska spetsfundigheter utan avgörande problem i proletariats revolutionära strategi. Det är inte sant att "arbetar- och bonderevolutionen" står på dagordningen i Spanien. Det är inte sant att det *för närvarande* rent allmänt står en ny revolution på dagordningen i Spanien, dvs. en omedelbar kamp om makten. Nej, på dagordningen står massornas kamp för att frigöra sig från republikanska illusioner och från tilltron till socialisterna, för deras revolutionära konsolidering. Den andra revolutionen kommer säkert, men den kommer att vara proletariats revolution som leder fattigbönderna bakom sig. Mellan en borgerlig regim och proletariats diktatur kommer det inte att finnas plats för någon sorts distinkt "arbetar- och bonderevolution". Att räkna med en sådan revolution och anpassa sin politik till det, innebär att *Guomindang-iserar* proletariats och ödelägga revolutionen.

De förvirrade formuleringarna i *Pravda* öppnar två vägar, vilka båda har följts till slutet i Kina: den opportunistiska och den äventyrspolitiska. Om *Pravda* idag ännu inte vägar "karakterisera" den spanska revolutionen som en arbetar- och bonderevolution, då – vem vet? – kanske vi kommer att konfronteras med den i morgon, när Zamora-Chiang Kai-shek ersätts av en "sann Wang Jingwei", dvs. en vänster-Lerroux.⁹ Kommer då inte de visa diagnostikerna – Martynov, Kuusinen & Co – bestämma sig för att detta är den arbetar- och bonderepublik som ska "stödjast villkorligt" (Stalins formulering i mars 1917), eller "stödjast fullt ut" (samme Stalins formulering angående Guomindang 1925-27)?

Men det finns också en äventyrspolitisk möjlighet som kanske mer passar dagens centristiska stämmingsläge. *Pravda*-ledaren talar om att de spanska massorna "också börjar rikta sina slag mot regeringen". Men kan det spanska kommunistpartiet resa parollen om att störta denna regering som en *uppgift för dagen*? I *Pravdas* lärda undersökningar sägs det, som vi redan uppmärksammat, att den omedelbara uppgiften är arbetar- och bonderevolutionen. Om vi ska förstå detta "stadium", inte i meningen "växa över" utan i meningen störta makten, i så fall ligger den äventyrspolitiska vägen vidöppen. Det svaga kommunistpartiet kan säga till sig självt i Madrid detsamma som dess like sade (eller befalldes att säga) i december 1927 i Kanton: "Vi är naturligtvis ännu inte mogna för proletariats diktatur, men då det handlar om ett mellanliggande stadium idag, en arbetarnas och böndernas diktatur, låt oss då trots våra svaga krafter försöka få till en resning – kanske kan något komma ur den." Efter att det kriminella försummandet av den spanska revolutionens första år har avslöjats, är det verkligen inte svårt att förutse att de som är skyldiga till denna tidsförlust kommer att börja piska "utförarna" med den niosvansade katten och kanske leda dem in i ett tragiskt äventyr i samma stil som det i Kanton.

Risk för "Julidagar"

Hur stor är risken? Ganska stor. Den har sina rötter i revolutionens egna inre villkor, vilka ger ledarnas underlåtenheter och förvirring en olycksbådande karaktär. En ny massexplosion

⁹ Lerroux, som tillhörde Radikala partiet, var minister i Zamoras kabinett.

ligger latent i den nuvarande situationen i Spanien, vilken mer eller mindre liknar de strider i Petrograd 1917 som har gått till historien som ”Julidagarna” och som undgick att resultera i revolutionens krossande endast tack vare bolsjevikernas korrekta politik. Det är nödvändigt att stanna upp ett slag vid denna för Spanien brännande fråga.

Man kan även se en sorts ”Julidagar” i alla de gamla revolutionerna, först i den stora franska revolutionen, med varierande men i regel ofördelaktiga och ofta katastrofala slut. Ett sådant stadium är inbyggt i den borgerliga revolutionens mekanik, på så sätt att den klass som offerar mer än alla andra för revolutionens framgång, och sätter störst hopp till den, får ut minst av alla ur den.

Processen regelbundenhet är ganska tydlig. Den ägande klassen, som har kommit till makten genom revolutionen, är böjd att tro att revolutionen därigenom har uttömt sin mission, och är strängt upptagen med att visa sin lojalitet med de reaktionära krafterna. Den ”revolutionära” bourgeoisien framkallar massornas missnöje genom själva de åtgärder som den tillgriper för att vinna de besegrade klassernas uppskattning. Massornas desillusion kommer mycket snabbt, till och med innan dess förtrupp hunnit kyla ner sig från de revolutionära stridernas hetta. För de som står i ledningen för rörelsen verkar det som att man genom ett nytt angrepp kan avsluta eller rätta till det som man tidigare inte kunde genomföra med tillräcklig beslutsamhet. Ur detta kommer impulsen till en ny revolution, oförberedd, utan program, utan att se till reserver, utan en tanke på konsekvenserna. Å andra sidan agerar bourgeoisien som kommit till makten som om den hade väntat sig ett stormigt angrepp från folket underifrån för att slutgiltigt göra upp räkningen med folket. Sådan är den sociala och psykologiska grunden för den efterkommande halv-revolution som mer än en gång i historien blivit utgångspunkt för en segerrik kontrarevolution.

År 1848 inträffade ”Julidagarna” i juni och fick en omåttligt mer storslagen och tragisk karaktär än i Petrograd 1917. Det parisiska proletariats sk Julidagar växte med oemotståndlig kraft fram ur Februarirevolutionen. De parisiska arbetarna, som hade gevären från februari i sina händer, kunde inte annat än reagera på motsättningen mellan det pompösa programmet och den sorgliga verkligheten, den outhärdliga kontrast som drabbade deras magar och samvete varje dag. Utan plan, utan program och utan ledarskap, framstod Julidagarna 1848 som en kraftfull och ostyrbär reflex från proletariats. De upproriska arbetarna krossades utan pardon. På så sätt banade demokraterna väg för bonapartismen.

Pariskommunens gigantiska fyrbåk stod i samma relation till revolutionen i september 1870 som Julidagarna till Februarirevolutionen 1848. Det parisiska proletariats uppror i mars 1871 var minst av allt en fråga om strategisk beräkning. Det sprang ur en tragisk kombination av omständigheter, understödd av en av de provokationer som den franska bourgeoisien är så uppfinningsrik i när rädslan rider dem. I Pariskommunen, proletariats reflexmässiga protest mot borgarnas svek, steg revolutionen för första gången till den proletära revolutionens nivå, men bara för att falla igen.

För närvarande håller den oblodiga, fredliga, ärorika revolutionen i Spanien (listan av adjektiv är alltid densamma) på att förbereda sina egna ”Julidagar” rakt framför våra ögon, om vi räknar efter den franska kalendern, eller ”Julidagar” enligt den ryska. Madrid-regeringen är indränk i fraser som ofta verkar vara översättningar från ryskan, och lovar kraftfulla åtgärder mot arbetslösheten och misären på landsbygden, men vågar inte peta på en enda av de gamla sociala bölderna. Socialisterna i koalitionen hjälper republikanerna att sabotera revolutionens uppgifter. Hövdingen i Katalonien, den mest industrialiserade och revolutionära regionen i Spanien, predikar ett tusenårigt kungadöme utan förtryckta nationer och klasser, men vågar samtidigt inte lyfta ett finger för att hjälpa folket att kasta av sig ens några av de mest hatade gamla oken. Macià gömmer sig bakom Madrid-regeringen, som i sin tur gömmer sig bakom

Konstituerande Församlingen, som om livet hade upphört i väntan på den! Som om det inte var klart i förväg att det kommande *Cortes* bara blir en förlängning av det republikansk-socialistiska blocket, som främst intresserar sig för att allt ska förbli vid det gamla.

Är det svårt att förutse hur arbetarnas och böndernas revolt feberaktigt tilltar? Oförenligheten mellan massrevolutionens framgång och den nya härskande klassens politik – dvs. källan för den olösliga konflikt som framöver antingen kommer att begrava den första revolutionen – aprilrevolutionen – eller producera en andra.

Om bolsjevikpartiet hade gjort en rigid utvärdering av Julirörelsen i Petrograd som ”i förtid” och vänt massorna ryggen, då skulle ledningen för resningen oundvikligen ha hamnat i händerna på anarkisterna, äventyrarna, dessa som hasardspelar med massornas revolt, och den skulle förblött i fruktlösa konvulsioner. Men också tvärtom, om partiet, i ledningen för rörelsen, hade gett upp sin övergripande värdering av situationen och låtit sig dras med i avgörande strider, då skulle upproret utan tvekan ha fått en riskfylld karaktär: under Bolsjevikernas ledning skulle arbetarna och soldaterna temporärt ha tagit makten i Petrograd i juli, bara för att se revolutionen krossas efteråt. Endast bolsjevikpartiets korrekta ledarskap eliminerade båda sorternas fatala risker: andan i Junidagarna 1818 och andan i Pariskommunen 1871. Det slag som utdelades mot massorna och partiet i juli 1917 var mycket tungt. Men det var inte avgörande. Offren räknades i tiotal men inte i tiotusental. Arbetarklassen trädde ut ur denna prövning, varken huvudlös eller kraftlös. Den bevarade sina kämpande kadrer intakta. Dessa kadrer lärde sig en hel del och ledde proletariatet till seger i oktober.

Just med beaktandet av dessa ”Julidagar” utgör föreställningen om en ”mellanliggande”, en medelvägens revolution, som man antar ska stå på tur i Spanien, en oerhörd fara.

Kampen för massorna och för arbetarråd

Det är Vänsteroppositionens plikt att upptäcka, skoningslöst avslöja och för alltid i det proletära avantgardets sinnen misskreditera formeln om en separat ”arbetar- och bonde-revolution”, som är åtskild från den borgerliga och den proletära. Spanska kommunister, tro inte på det! Det är en bedräglig illusion. Det är en djävulsk snara som i morgon kommer att omvandlas till en strypsnara runt er hals. Avancerade arbetare i Spanien, tro inte på det! Studera lärdomarna från den ryska revolutionen och lärdomarna från epigonernas nederlag. Ett perspektiv om kamp för proletariatets diktatur är på väg att öppnas upp framför er. Inför denna uppgift måste ni konsolidera er inom arbetarklassen och mobilisera byarnas fattiga miljoner till arbetarnas stöd. Detta är en gigantisk uppgift. På er, spanska kommunister, vilar ett tungt revolutionärt ansvar. Blunda inte för er svaghet, dränk er inte i illusioner. Revolutionen litar inte till ord. Den testar allt, och dessutom testar den det i blod. Endast proletariatets diktatur kan störta bourgeoisieens makt. Det finns inte, kommer inte att finnas och kan inte finnas någon ”mellanliggande” revolution som är ”enklare”, mer ”ekonomisk” eller mer anpassad till era styrkor. Historien kommer inte att uppfinna någon övergångs-diktatur, någon andra ordningens diktatur, någon diktatur med rabatt. Vem än som talar till er om något sådant bedrar er. Förbered er för proletariatets diktatur, gör det seriöst, ihärdigt och otröttligt.

De spanska kommunisternas omedelbara uppgift är emellertid *inte kampen om makten, utan kampen om massorna*, och denna kamp kommer under den kommande perioden att utspelas på den borgerliga republikens arena och till stor del under demokratins paroller. Skapandet av arbetar-juntas¹⁰ är utan tvekan den viktigaste uppgiften i dag. Men det är absurt att ställa *juntas* i motsättning till demokratiska paroller. Kampen mot kyrkans privilegier, mot munkordnarnas och klostrens maktmissbruk – en rent demokratisk kamp – framkallade i maj

¹⁰ Juntor, vilka är en spansk benämning på ”råd”.

en massiv explosion som skapade gynnsamma, tyvärr outnyttjade, villkor för att välja arbetarrepresentanter.

I det aktuella stadiet är *juntas* den organisatoriska formen för den proletära enhetsfronten – för strejker, för uteslutning av jesuiterna, för deltagande i valen till *Cortes*, för kontakt med soldaterna, såväl som för att stödja bonderörelsen. Endast genom *juntas*, som omfattar proletariatets kärntrupper, kan kommunisterna säkra sin hegemoni inom proletariatet, och därigenom även i revolutionen. Enbart i den utsträckning som kommunisternas inflytande inom arbetarklassen växer, kan *juntas* omvandlas till organ för kampen om makten. I ett av de senare stadierna – vi vet ännu inte när – kommer *juntas*, som organ för proletariatets makt, att hamna i motsättning till bourgeoisins demokratiska institutioner. Först då kommer den borgerliga demokratins sista timma.

Varje gång massorna är indragna i strider, känner de alltid – och kan inte undgå att känna – ett akut behov av en auktoritativ organisation som står över partier, fraktioner och sekter och som kan samla alla arbetare i gemensam handling. Man måste veta hur man ska föra fram denna paroll för massorna vid lämpligt tillfälle – och sådana tillfällen uppstår nu vid varje steg. Men att ställa parollen om sovjeter, som organ för proletariatets diktatur, mot den reella kampen idag, innebär att förvandla parollen om sovjeter till en överhistorisk gudom, till en super-revolutionär ikon, vilken enstaka helgon må tillbedja, men som massorna aldrig kommer att följa.

Frågan om den spanska revolutionens tempo

Men finns det ännu tid för att lägga upp en korrekt taktik? Är det inte redan för sent? Har man inte missat alla tillfällen?

En korrekt bestämning av revolutionens utvecklingstempo är av största vikt – om inte för att bestämma den grundläggande strategiska linjen, så för att bestämma taktiken. Och utan en korrekt taktik kan den bästa strategi leda till ruinens brant. Det är självklart att det är omöjligt att förutse tempot för en längre period. Tempot måste studeras under kampens gång, med hjälp av de mest skiftande indikatorer. Det kan dessutom förändras mycket abrupt under händelsernas gång. Men vi måste inte desto mindre ha ett bestämt perspektiv för ögonen för att kunna göra nödvändiga korrigeringar under processen.

Den stora franska revolutionen pågick i tre år innan den nådde sin höjdpunkt, jakobinernas diktatur. Den ryska revolutionen frambringade bolsjevikernas diktatur på åtta månader. Här ser vi en oerhörd skillnad i tempo. Om de franska händelserna hade utvecklats snabbare, då skulle inte jakobinerna ha hunnit formera sig, eftersom de inte existerade som ett parti före revolutionen. Å andra sidan, om Jakobinerna varit en kraft i revolutionens inledning, så skulle händelserna förmodligen ha gått snabbare. Sådan är en av de faktorer som bestämmer tempot. Men det finns också andra, kanske mer avgörande.

Den ryska revolutionen föregicks av revolutionen 1905, vilken Lenin kallade en general-repetition. Alla element i den andra och tredje revolutionen var förberedda på förhand, så att de styrkor som deltog i kampen agerade som om de följde en utstakad bana. Detta påskyndade väsentligt revolutionens färd mot sin kulmen.

Man måste dock hålla i minnet att den avgörande faktorn för tempot 1917 var kriget. Jordfrågan kunde man kanske ha skjutit på i flera månader, kanske ett eller två år, men frågan om döden i skyttegravarna kunde inte senareläggas. Soldaterna sade: ”Vad är det för nytta med jorden om jag inte är vid liv?” Trycket från tolv miljoner soldater var en faktor som påskyndade revolutionen enormt. Om kriget inte hade varit, skulle, trots ”generalrepetitionen” 1905 och bolsjevikpartiets närvaro, revolutionens för-bolsjevikiska period inte ha varat åtta månader, utan kanske ett, två eller fler år.

Dessa allmänna betraktelser har stor betydelse för att avgöra ett möjligt tempo för händelseutvecklingen i Spanien. Den nuvarande generationen i Spanien känner inte till någon revolution, och har inte genomlevt någon ”generalrepetition”. Kommunistpartiet gick in i händelserna extremt svagt. Spanien utkämpar inget krig, de spanska bönderna är inte koncentrerade i miljoner i baracker och skyttegravar och är inte utsatta för en omedelbar risk att förintas. Alla dessa omständigheter bidrar till att vi kan förvänta oss en långsammare utveckling av händelserna och då också hoppas på en längre period för partiet att förbereda maktövertagandet.

Men det finns faktorer som drar åt motsatt håll, och som kan framkalla försök till en avgörande strid vid en oläglig tidpunkt och leda revolutionen till nederlag: avsaknaden av ett starkt parti ökar de spontanistiska elementens betydelse i rörelsen; de anarko-syndikalistiska traditionerna verkar i samma riktning; och så till slut öppnar Kominterns felaktiga inriktning portarna för en explosion av adventurism.

Slutsatsen av dessa historiska jämförelser är uppenbar: Situationen i Spanien (avsaknaden av färsk revolutionära traditioner, avsaknaden av ett starkt parti, avsaknaden av krig) leder till ett tillstånd där det kommer att krävas en betydligt längre period än i Ryssland innan förutsättningarna för upprättandet av proletariats diktatur mognat, och därför finns det omständigheter som i högsta grad förstärker faran för att *revolutionen misslyckas*.

Den spanska kommunismens svaghet är ett resultat av en felaktig officiell politik, och gör att det i sin tur lätt drar de mest riskabla slutsatser utifrån de felaktiga direktiven. Den svage gillar inte att se sin svaghet i vitögat, han är rädd att komma för sent, han är nervös och rusar iväg för tidigt. De spanska kommunisterna är kanske speciellt rädda för *Cortes*.

I Ryssland sammankallades den konstituerande församlingen, som bourgeoisien sköt upp flera gånger, först efter det avgörande slaget och likviderades utan några större svårigheter. Det spanska konstituerande *Cortes* har sammankallats i ett tidigare skede av revolutionen. Kommunisterna i *Cortes* kommer att vara en försumbar minoritet, förutsatt att de överhuvudtaget deltar. Härifrån är det inte långt till tanken att försöka störta *Cortes* så fort som möjligt genom någon slags spontan attack från massorna. Ett sådant äventyr kommer inte bara att misslyckas med att lösa maktfrågan, utan det kommer också att kasta revolutionen tillbaka för en lång tid och med all sannolikhet bryta dess nacke. Proletariatet kommer att kunna vrida makten ut bourgeoisiens händer först när arbetarmajoriteten passionerat strävar efter det, och om majoriteten av det förtryckta folket har förtroende för proletariatet.

Just i frågan om de parlamentariska institutionernas roll i revolutionen bör de spanska kamraterna inte så mycket se till den ryska erfarenheten som till erfarenheten från den stora franska revolutionen. Jakobinernas diktatur föregicks av tre parlament. På dessa tre reste massorna jakobinernas diktatur. Det är löjligt att tro – som Madrids republikaner och socialister – att *Cortes* kommer att sätta stopp för revolutionen. Nej, det kommer bara att ge en ny impuls till revolutionens utveckling, och samtidigt ge den en större planmässighet. Ett sådant perspektiv är av yttersta vikt för att kunna orientera sig under händelsernas gång, som ett botemedel mot nervositet och äventyrspolitik.

Självklart betyder detta inte att kommunisterna agerar som en broms på revolutionen. Det betyder ännu mindre att kommunisterna avskiljer sig från rörelsen och från massornas uppror i städer och byar. En sådan politik skulle krossa partiet, vilket fortfarande står inför utmaningen att vinna de revolutionära massornas förtroende. Det var endast tack vare att bolsjevikerna ledde arbetarnas och soldaternas alla strider som de hade möjlighet att hålla tillbaka massorna från en katastrof i juli.

Om de objektiva förhållandena och bourgeoisins förräderi skulle tvinga proletariatet till en avgörande strid under ofördelaktiga villkor, då skulle kommunisterna självklart ta plats i främsta ledet bland de stridande. Ett revolutionärt parti kommer alltid hellre att föredra ett nederlag tillsammans med massorna, än att moraliserande stå vid sidan av och lämna arbetarna utan ledarskap inför bourgeoisins bajonetter. Ett parti som besegrats i strid kommer att rota sig djupt i massornas hjärtan och kommer förr eller senare att få sin revansch. Men det parti som lämnar massorna i sticket i ett ögonblick av fara kommer aldrig till liv igen. De spanska kommunisterna står dock inte alls inför ett så tragiskt alternativ. Tvärtom, det finns alla skäl att räkna med att socialisternas avskyvärda politik vid makten, och anarko-syndikalisternas trista förvillelser, kommer att föra arbetarna allt mer mot kommunismen, och att partiet – förutsatt att det för en korrekt politik – kommer att ha tillräckligt med tid till att förbereda sig och leda proletariatet till seger.

För kommunisternas enhet!

Ett av den stalinistiska byråkratins mest fördärvliga brott är den systematiska splittringen av de svaga kommunistiska styrkorna i Spanien, en splittring som inte beror på händelser i den spanska revolutionen utan som i förväg injicerades i form av direktiv sprungna ur den stalinistiska byråkratins kamp för sin existens. Revolutionen skapar alltid en kraftfull rörelse mot vänster inom proletariatet. Alla strömningar och grupper som stod bolsjevismen nära gick samman med den 1917, även om de tidigare hade bekämpat den. Partiet växte inte bara snabbt, det hade också ett extremt stormigt inre liv. Från april till oktober, och senare under åren av inbördeskrig, blev kampen mellan tendenser och grupperingar inom bolsjevikpartiet vid vissa tillfällen utomordentligt häftig. Men vi upplevde inga splittringar, inte ens enskilda uteslutningar.

Det starka trycket från massorna svetsar samman partiet. Den interna kampen skolar partiet och klargör dess väg. I denna kamp får alla partimedlemmar en djup tillit till partiets politik och till ledarskapets revolutionära duglighet. Endast en sådan tillit bland bolsjevikmedlemmarna, som vunnits genom erfarenhet och ideologisk kamp, ger ledarskapet förmåga att i rätt stund leda hela partiet till strid. Och endast om partiet självt har en djup tillit till sin politik, kan det inspirera arbetarmassorna till förtroende för partiet. Artificiella grupperingar som påtvingas utifrån, avsaknaden av fri och ärlig ideologisk kamp, stämplingen av vänner som fiender, skapandet av myter som är ägnade åt att splittra de kommunistiska leden – detta är vad som nu paralyserar det spanska kommunistpartiet. Det måste vrida sig ur det byråkratiska grepp som dömer det till impotens. De kommunistiska leden måste förenas på basis av öppna, ärliga diskussioner. En föreningskongress för de spanska kommunisterna måste förberedas.

Situationen kompliceras av det faktum att inte bara den officiella stalinistiska byråkratin i Spanien, som är liten och svag, utan också de oppositionella organisationerna som formellt står utanför Komintern – Katalanska federationen, Madrids autonoma grupper¹¹ – inte har något tydligt aktionsprogram, och vad ännu värre är, till stor del är smittade med de fördomar som bolsjevismens epigoner så generöst har spridit under de senaste åtta åren. I frågan om ”arbetar- och bonderevolution” och ”demokratisk diktatur” och till och med ”arbetar- och

¹¹ Den Katalansk-baleariska federationen var en inflytelserik grupp, centrerad till Barcelona, under ledning av sådana tidigare partiledare som Maurín och Arlandis. Medan de rent allmänt accepterade Kominterns teorier och praktik, skiljde de sig också från den i frågor av organisatorisk och taktisk betydelse i Spanien.

Den autonoma gruppen i Madrid (”Agrupación Comunista de Madrid”) var en relativt stark organisation som 1931 uteslöts ur kommunistpartiet för opposition mot de byråkratiska metoder som utövades av kommunistpartiets exekutivkommitté, och särskilt för att ha vägrat att följa direktiven om att splittra CNT (den anarko-syndikalistiska fackföreningen). Trots att den inte stödde Vänsteroppositionens plattform, tillät den diskussioner med lokala oppositionsanhängare och även att dessa fick bli medlemmar.

bondeparti”, har de katalanska oppositionella inte någon tillräcklig klarhet. Detta fördubblar faran. Kampen för att återställa enheten i de kommunistiska leden måste kombineras med en kamp mot det ideologiska förfallet och stalinismens förfalskningar.

Detta är Vänsteroppositionens uppgift. Men även här måste sanningen sägas: Vänsteroppositionen har inte ens närmat sig en lösning på dessa uppgifter. Det faktum att de spanska kamrater som är anhängare till Vänsteroppositionen ännu inte har skapat ett eget organ är en oförlåtlig tidsspillan och revolutionen kommer inte att lämna det ostraffat.¹² Vi känner till under vilka svåra villkor våra meningsfränder arbetar: oupphörliga polisförföljelser under Primo de Rivera, under Berenguer och under Zamora. Kamrat Lacroix, till exempel, släpptes ur fängelset endast för att åter hamna där. Kominterns apparat, impotent när det handlar om revolutionärt ledarskap, visar stor påhittighet när det gäller förföljelse och förtal. Allt detta gör vårt arbete extremt svårt. Inte desto mindre måste det göras. Vi måste samla Vänsteroppositionens styrkor över hela landet, etablera en tidskrift och en bulletin, samla arbetarungdomen, organisera grupper och slåss för kommunistisk enhet på basis av en korrekt marxistisk politik.

Kadikoy, den 28 maj 1931.

[Denna artikel ingick i broschyren *The Spanish Revolution in Danger*, utgiven av Pioneer Publishers, New York 1931]

---

¹² Kort efter att dessa rader hade skrivits, publicerades första numret av den Internationella vänsteroppositionens spanska sektionens teoretiska organ, *Comunismo*. Det innehöll ett utkast till politisk plattform, teser om fackföreningarna, m m.

För kommunistisk enhet i Spanien

En skrivelse till politbyrån för Sovjetunionens kommunistiska parti (bolsjevikerna)¹³

24 april 1931

Den spanska revolutionens öde beror helt och hållet på om det i Spanien under de kommande månaderna kan bildas ett auktoritativt och stridbart kommunistiskt parti. Detta är inte möjligt att förverkliga med det system av konstgjorda splittringar som påtvingats rörelsen utifrån.

1917 samlade bolsjevikpartiet alla närstående strömningar runt sig självt. Samtidigt som det noga bevarade enheten i sina led och disciplinen i handling öppnade partiet upp möjligheten till en bred och allsidig diskussion om revolutionens grundläggande problem (marskonferensen, april-konferensen, perioden innan Oktober). Finns det andra vägar eller metoder som tillåter det proletära avantgardet i Spanien att utarbeta sina ståndpunkter och befästa sin okuvlig övertygelse om riktigheten i sina uppfattningar, som kommer att göra det möjligt att leda folkets massor i det avgörande anfallet?

Redan det faktum – jag anför det som ett exempel – att det officiella kommunistpartiet i den aktuella situationen ser sig tvingat att karakterisera Andrés Nin som en kontrarevolutionär, kan endast leda till en kolossal förvirring, främst i de kommunistiska leden själva. Partiet kan inte växa i ett tillstånd av ideologisk förvirring. Den spanska revolutionens nederlag, som blir oundvikligt om splittringen och svagheten i de kommunistiska leden fortsätter, kommer nästan automatiskt att leda till att det i Spanien etableras en *verklig* fascism av Mussolinis typ. Det är onödigt att tala om vilka återverkningar detta skulle kunna få för hela Europa och för Sovjetunionen. Å andra sidan skulle en framgångsrik utveckling av den spanska revolutionen, samtidigt som världskrisen är långt ifrån avslutad, öppna enorma möjligheter.

De djupgående meningsskiljaktigheterna i en rad frågor som rör Sovjetunionen och världens arbetarrörelse bör inte stå i vägen för att göra ett ärligt försök att åstadkomma en enhetsfront för den spanska revolutionen. Det är ännu inte för sent! Politiken med artificiella splittringar måste omedelbart stoppas i Spanien och de spanska kommunistiska organisationerna ges rekommendationen – just precis ges rådet, inte beordras – att så snart som möjligt sammankalla en enhetskonferens som skulle försäkra alla schatteringar att de, under nödvändig aktionsdisciplin, åtminstone skulle ha samma grad av frihet att framföra kritik som de olika strömningarna i det ojämförligt mer erfarna och härdade ryska bolsjevikpartiet åtnjöt 1917.

Det råder ingen tvivel om att *om* det officiella spanska partiet inser bristen på balans mellan sin svaghet och de enorma uppgifter som det står inför, och gör ett allvarligt försök att förena de kommunistiska styrkorna, då kommer det att få helhjärtat stöd från de revolutionära kommunister som för närvarande har egna separata organisationer av skäl som ni redan vet ligger till nio tiondelar utanför den spanska revolutionens område.

För att inte skapa yttre svårigheter, framför jag inte detta mitt förslag i pressen, utan i detta brev. Det kan inte råda någon tvekan om att händelseutvecklingen i Spanien dagligen kommer att bekräfta behovet av att förena de kommunistiska leden. Att under rådande omständigheter påta sig ansvaret för splittring innebär att ta på sig ett tungt historiskt ansvar.

---

¹³ Den 24 april 1931 skickade kamrat Trotskij brevet till den sovjetiska politbyrån. Eftersom inget svar på brevet erhöles och Kominterns politik i Spanien fortsatte i samma hjulspår anser författaren att det är nödvändigt att göra brevet offentligt.

Den spanske kommunistens tio budord

5 april 1931

1. Monarkin har förlorat makten, men hoppas vinna den tillbaka. De besuttna klasserna sitter fortfarande fast i sadeln. Det republikanska och socialistiska blocket har använt den republikanska omvälvningen för att undvika att massorna väljer den socialistiska revolutionens väg. Lita inte på tomt prat! Det som krävs är handling! För det första: häkta den gamla regimens mest framstående ledare och anhängare! Konfiskera den egendom som tillhör monarkin och dess mest komprometterade hantlangare! Beväpna arbetarna!
2. Med stöd av republikanerna och socialisterna kommer regeringen att med alla medel försöka utvidga sin bas åt höger, i riktning mot storbourgeoisin, och göra eftergifter för att neutralisera kyrkan. Regeringen är en utsugarregering som inrättats för att skydda utsugarna mot de utsugna. Proletariatet står i oförsonlig opposition till regeringen som består av borgarklassens "socialistiska" och republikanska agenter.
3. Socialisternas deltagande i makten innebär att det kommer att bli vanligare med våldsamma sammanstötningar mellan arbetarna och de socialistiska ledarna. Detta faktum öppnar stora möjligheter för en revolutionär enhetsfrontspolitik. Varje strejk, varje demonstration, varje närmande mellan arbetarna och soldaterna, varje steg som massorna tar mot en verklig demokratisering av landet kommer att stöta på motstånd från de socialistiska ledarna som företrädare för "lag och ordning". Därför är det särskilt viktigt för de kommunistiska arbetarna att delta i enhetsfronten med de socialistiska, syndikalistiska och politiskt obundna arbetarna och att dra med dessa under sin egen ledning.
4. De kommunistiska arbetarna utgör idag en liten minoritet i landet. De kan inte på ett omedelbart sätt aspirera på makten. För närvarande kan de inte ställa sig den praktiska uppgiften att störta den republikanska-socialistiska regeringen. Varje försök i denna riktning skulle vara ett katastrofalt äventyr. Massan av arbetare, soldater och bönder måste gå igenom stadiet med illusioner om den socialistiska republiken, för att ännu mer radikalt och definitivt bli av med dessa illusioner. Inte luras av fraser, se fakta rakt i ögonen, envist förbereda den andra revolutionen, den proletära revolutionen.
5. Under den nuvarande perioden består kommunisternas uppgift i att vinna majoriteten av arbetarna, soldaterna, bönderna. Hur kan detta ske? Genom att bedriva agitation, genom att skola kadrer, genom att "tålmodigt förklara" (Lenin), genom att organisera. Allt detta på grundval av massornas egna erfarenheter och kommunisternas aktiva deltagande i en bred och djärv enhetsfrontspolitik.
6. Kommunisterna tar inte något steg, med det republikanska-socialistiska blocket eller någon del av detta, som antingen direkt eller indirekt kan begränsa eller försvaga kritikfriheten och den kommunistiska agitationen. Överallt kommer kommunisterna att oförtröttligt förklara för folkets massor att de kommer att stå i främsta ledet i kampen mot alla former av monarkisk kontrarevolution, men att en sådan kamp inte kräver någon allians med republikanerna och socialisterna, vars politik oundvikligen kommer baseras på eftergifter till reaktionen och tenderar att skylla över dess intriger.
7. Kommunisterna för fram de mest radikala demokratiska slagorden: fullständig frihet för proletära organisationer, frihet för lokalt självstyre, alla ämbetsmän ska väljas av folket, rösträtt för män och kvinnor från 18 års ålder, etc., skapande av en arbetarmilis och senare av en bondemilis. Konfiskering av kungafamiljens och kyrkans egendomar till förmån för folket, framför allt för de arbetslösa och fattigbönderna, och för att förbättra soldaternas villkor. Fullständig åtskillnad mellan kyrka och stat.

Alla medborgerliga och politiska rättigheter skall tillerkännas soldaterna. Val av officerare i armén. Soldaten är inte en folkets bödel, inte en väpnad legosoldat åt de rika, inte heller ett pretoriangarde, utan en revolutionär medborgare, arbetarnas och böndernas blodsfrände.

8. Proletariatets centrala paroll är den om *arbetarsovjet*. Denna paroll måste outröttligt och ständigt föras fram och populariseras och vid första tillfället måste vi övergå till att förverkliga den. Arbetarsovjet betyder inte omedelbar kamp om makten. Detta är förvisso målet, men det kan massorna endast uppnå genom sina egna erfarenheter och med hjälp av kommunisternas upplysningsarbete. I dag innebär arbetarsovjet att föra samman proletariatets spridda styrkor, kämpa för arbetarklassens enhet, för dess självständighet. Arbetarsovjeterna tar upp frågor om strejkfonder, att försörja de arbetslösa, skapa förbindelser med soldaterna i syfte att avvärja blodiga sammanstötningar med dem, upprätta förbindelser mellan stad och land för att upprätta alliansen mellan arbetarna och fattigbönderna.

Arbetarsovjet inkluderar representanter för de väpnade styrkorna. Det är endast på detta sätt som sovjeten kommer att bli ett organ för det proletära upproret och senare maktorgan.

9. Kommunisterna måste omedelbart utarbeta ett revolutionärt jordprogram. Grunden för detta måste vara konfiskering av egendomarna som tillhör de rika och privilegierade klasserna, utsugarna, först och främst kungafamiljens och kyrkans, till förmån för fattigbönderna och soldaterna. Detta program måste konkret anpassas till de olika landsdelarna. I varje provins, som var och en har sina egna ekonomiska och historiska särdrag, måste det upprättas en kommission som utarbetar ett konkret jordprogram, i nära samarbete med regionens revolutionära bönder. Vi måste lyssna på böndernas röst, för att kunna formulera det på ett klart och korrekt sätt.

10. De så kallade vänstersocialisterna (bland vilka det finns ärliga arbetare) kommer att inbjuda kommunisterna att bilda ett block och t o m slå samman organisationerna. På detta bör kommunisterna svara: "I arbetarklassens intresse och för att lösa de konkreta uppgifterna är vi beredda att arbeta tillsammans med varje grupp, och med varje proletär organisation. För detta ändamål föreslår vi att det skapas sovjet. I dessa sovjet kommer arbetarrepresentanter, som tillhör olika partier, att diskutera alla dagsaktuella frågor och alla omedelbara uppgifter. Med tanke på det gemensamma arbetet är arbetarsovjeten den mest naturliga, den mest öppna, den mest ärliga och sunda formen för denna allians. I arbetarsovjeten framlägger vi kommunister våra paroller och våra lösningsförslag, och vi kommer att försöka övertyga arbetarna om riktigheten i vår kurs. I arbetarsovjeten måste varje grupp ha fullständig frihet att kritisera. I kampen för de praktiska uppgifter som sovjeten beslutar om, kommer vi kommunister alltid att stå i främsta ledet." Det är den samarbetsform som vi kommunister föreslår de socialistiska, syndikalistiska och politiskt obundna arbetarna.

Genom att säkra enheten i de egna leden, kommer kommunisterna att vinna proletariatets och den stora majoriteten av fattigböndernas förtroende. De kommer att gripa makten med vapen i hand och öppna den socialistiska revolutionens era.

Kadikoy

5 april 1931

Den spanska revolutionens problem från dag till dag

Det har nämnts ovan att det var nödvändigt för Vänsteroppositionen att diskutera den spanska revolutionens dagliga problem i privata brev. Vi redovisar nedan flera utdrag från dessa brev som komplement till de texterna ovan.

25 maj 1930

Den spanska krisen utvecklas för närvarande med en anmärkningsvärd regelbundenhet, vilket gör det möjligt för det proletära avantgardet att under en viss tid förbereda sig...

När bourgeoisin medvetet och envist vägrar att lösa de problem som krisen för det borgerliga samhället lett till, och när proletariatet ännu inte är redo att ta på sig denna uppgift, då är det ofta studenterna som träder fram i förgrunden... En sådan revolutionär eller halv-revolutionär studentaktivitet innebär att det borgerliga samhället går igenom en djup kris...

Genom att understödja studentrörelsen har de spanska arbetarna visat en helt korrekt revolutionär instinkt. Naturligtvis måste de agera under sin egen fana och under ledning av sin egen proletära organisation. Det är den spanska kommunismen som måste garantera denna process och för detta krävs en riktig politik...

Denna väg förutsätter att kommunisterna för en beslutsam, djärv och energisk kamp för *demokratiska paroller*. Att inte förstå detta skulle vara att begå ett stort sekteristiskt misstag... Om den revolutionära krisen omvandlas till en revolution, då kommer den oundvikligen att överskrida de borgerliga gränserna, och i händelse av seger måste makten hamna i proletariatets händer.

21 november 1930

I min artikel¹⁴ framkastade jag åsikten att vi efter flera års diktatur, efter en borgerlig oppositionsrörelse, efter allt larm från republikanernas sida, och efter studentdemonstrationerna, kan förvänta oss att arbetarna kommer att gå till aktion, och vad mera är, att detta kan komma att ta det revolutionära partiet på sängen. Om jag inte misstar mig, ansåg flera spanska kamrater att jag överdrev studentdemonstrationernas symptomatiska betydelse, liksom perspektiven för den revolutionära arbetarrörelsen. Men sedan dess har strejkkampen i Spanien antagit gigantiska proportioner. Det är på det hela taget omöjligt att få en klar bild av vilka som leder dessa strejker.

Tror du inte att Spanien kan gå igenom samma cykel som Italien gjorde med början 1918-1919: jäsning, strejker, generalstrejk, fabriksockupationer, brist på ledarskap, rörelsens nedgång, fascismens tillväxt och en kontrarevolutionär diktatur? Regimen Primo de Rivera var ingen fascistisk diktatur, eftersom den inte baserade sig på de småborgerliga massornas reaktion. Tror du inte att förutsättningarna för en verklig spansk fascism kan uppkomma som ett resultat av det obestridliga revolutionära uppsvinget i Spanien om den proletära förtruppens parti förblir passivt och inkompetent som i det förflutna? Det farligaste i en sådan situation är tidsförlusten....

12 december 1930

Vilka är då perspektiven? . . . Såvitt jag kan bedöma utifrån ert senaste brev, följer alla organisationer och grupper med strömmen, dvs de deltar i rörelsen i den mån denna drar dem med sig. Inte en enda av organisationerna har ett revolutionärt handlingsprogram eller ett väl genomtänkt perspektiv....

¹⁴ Syftar på [De spanska kommunisternas uppgifter](#) (25 maj 1930), vilket utgjorde ett brev till tidningen *Contra la corriente* [Mot strömmen] och som citeras i utdrag ovan – *Red*

Det förefaller som om parollen om sovjeter underbyggs av hela det rådande läget, om vi med sovjeter menar de arbetarråd som bildades och utvecklades i Ryssland: först var de mäktiga strejkkommittéer. Inte någon av de tidiga deltagarna trodde att sovjeterna var de framtida maktorganen. . . . Naturligtvis kan sovjeter inte skapas på konstgjord väg. Men under varje lokal strejk som omfattar en majoritet av branscherna och antar en politisk karaktär, är det nödvändigt att uppmuntra till skapande av sovjeter. Det är den enda organisationsform, som under rådande omständigheter förmår ta ledningen för rörelsen och införa en revolutionär disciplin i handling.

Jag säger er uppriktigt att jag är mycket rädd för att framtidens historiker kan behöva anklaga de spanska revolutionärerna för att inte ha vetat hur man utnyttjar en exceptionell revolutionär situation.

12 januari 1931

Kommer valen verkligen äga rum den 1 mars? ...

I den aktuella situationen verkar det säkert att vi skulle kunna göra Berenguer-valen ogiltiga genom att energiskt tillämpa bojkottaktik. 1905 var det på det sättet som vi lyckades underkänna valet till den lagstiftande duman, som enbart skulle ha rådgivande karaktär. Vilken politik för kommunisterna på denna punkt? Sprider de flygblad, appeller, proklamationer om saken?

Men om Cortes ska bojkottas, i så fall i namn av vad? I namn av sovjeterna? Enligt min mening skulle det vara felaktigt att ställa frågan på det sättet. Massorna i staden och på landsbygden kan för närvarande endast förenas under demokratiska paroller. Dessa inkluderar valet av en konstituerande Cortes på basis av allmän, lika, direkt och hemlig rösträtt. Jag tror inte att ni i dagsläget kan undvika denna paroll. Det finns inga sovjeter än. De spanska arbetarna – för att inte tala om bönderna – vet inte vad sovjeter är, i alla fall inte utifrån egna erfarenheter. Icke desto mindre kommer under den kommande perioden hela det politiska livet i landet att kretsa kring kampen kring Cortes. Att under dessa omständigheter sätta parollen om sovjeter mot parollen om Cortes skulle vara felaktigt. Å andra sidan kommer det uppenbarligen vara möjligt att bygga sovjeter inom en snar framtid genom att just mobilisera massorna på grundval av demokratiska paroller. Detta innebär att förhindra att monarkin sammankallar en falsk, vilseledande, konservativ Cortes. Och för att säkerställa att det sammankallas en demokratisk konstituerande Cortes så att denna Cortes kan ge jorden till bönderna och göra många andra saker, måste det skapas arbetar-, soldat- och bondesovjeter för att stärka de arbetande massornas positioner.

31 januari 1931

De spanska kommunisterna måste återupprätta sin enhet: Under den kommande perioden kommer denna paroll otvivelaktigt få en enorm attraktionskraft som kommer att växa i takt med att det kommunistiska inflytandet stärks. Massorna, liksom deras avantgarde, kommer endast att acceptera de splittringar som följer av deras egna erfarenheter. Det är därför jag anser att enhetsfrontsparollen i förhållande till de syndikalistiska arbetarna och socialisterna bör kompletteras med parollen om ett förenande av kommunisterna (på en bestämd plattform).

5 februari 1931

Jag tror knappast att ni kommer att kunna ta avstånd från parollen om en revolutionär konstituerande Cortes. Bönderna utgör mer än 70 procent av Spaniens befolkning. Hur kommer de att uppfatta parollen om en ”arbetarrepublik”? Socialisterna och republikanerna å ena sidan, prästerna å den andra, kommer att tala om för bönderna att arbetarna vill vira dem runt sina små fingrar och härska över dem. Vad ska ni svara på det? Jag känner bara till ett

svar under rådande omständigheter: vi vill att arbetarna och bönderna ska jaga bort de tjänstemän som utsetts uppifrån liksom i allmänhet alla förtryckare och deras medbrottslingar, och att de ska uttrycka sin egen fria vilja genom allmän rösträtt. Bönderna kommer att kunna *ledas* fram till arbetarrepubliken, dvs. till proletariats diktatur, under den kamp som kommer att äga rum om jorden, etc. Men det är omöjligt att föreslå bönderna proletariats diktatur som en formel *a priori*.

... Kommunisterna begick uppenbarligen ett misstag när de inte tog initiativ till bojkott. I spetsen för de revolutionära arbetarna skulle de ha kunnat ge bojkottkampanjen en djärv och militant karaktär. Det verkar uppenbart att bojkottstämningarna är mycket utbredda i oppositionspartierna och detta återspeglar och utgör ett symptom på den djupa oron bland de massorna. De senaste telegrammen verkar bekräfta att republikanerna och socialisterna är för bojkott. Om kommunisterna hade konfronterat dem kraftfullt i rättan tid, skulle republikanerna och socialisterna haft det mycket svårare att överge bojkottprojektet. Under tiden har Berenguer och hans regering knutit sina förhoppningar till valen den 1 mars. Om bojkotten hade tvingat Berenguer att göra en reträtt av något slag, skulle den ha fått väldiga konsekvenser när det gäller att höja massornas revolutionära medvetenhet, särskilt om kommunisterna hade stått i ledningen för denna bojkottlinje.

13 februari 1931

När det gäller "arbetarrepubliken", så är vi på intet sätt tvungna att ge upp denna paroll. Men för närvarande har parollen mer en propagandistisk än en agitatorisk karaktär. Vi måste förklara för de avancerade arbetarna att vi marscherar fram mot en arbetarrepublik, men att vi först måste vinna bönderna för denna idé. Men det kommer knappast att vara möjligt att få bönderna att stödja en arbetarrepublik, vilket i själva verket betyder proletariats diktatur, annat än via förmedlande erfarenheter, inklusive av parlamentarisk karaktär. Bönderna kommer att acceptera proletariats diktatur endast efter att de har uttömt alla andra möjligheter. Det är sant att alla möjligheter redan har prövats i Spanien. Men icke desto mindre finns fortfarande en möjlighet att uppnå "fullständig", "konsekvent" demokrati med revolutionära medel. Det är vad ett konstituerande *Cortes* är. Naturligtvis gör vi ingen fetisch av denna paroll. Skulle utvecklingen gå snabbare än förutsett, så kommer vi att i rätt tid veta när det är dags att ersätta den med en annan paroll.

15 februari 1931

Jag minns att jag skrev till dig i form av en "spekulation" om hur bra det skulle ha varit om bojkotten tvingade ner monarkin på knäna, eller åtminstone ner på ett knä. Nu är detta ett fullbordat faktum. Den omedelbara politiska betydelsen av Berenguers avgång är inte stor i sig, men dess symptomatiska betydelse är enorm. Monarkins kraftlöshet, de härskande kretsarnas degeneration; deras avsaknad av självförtroende; rädsla för folket, för revolutionen, för morgondagen; deras försök att med extrema eftergifter avvärja de mest förfärliga följderna. Dessa sticker ut i Berenguers avgång och kungens semi-kapitulation. Underbart! Verkligen underbart! Man kan inte tänka sig något bättre! Den vidskepliga respekten för makten i människornas sinnen kommer obehagligt att undermineras av allt detta. En våg av tillfredsställelse, tillförsikt, djärvhet kommer att gå igenom miljontals hjärtan, värma dem, inspirera dem, sporra dem.

Den allmänna revolutionära situationen där det proletära partiet måste agera är nu synnerligen gynnsam. Hela frågan ligger nu hos partiet självt. Tyvärr tillhörde inte kommunisterna de tongivande stjärnorna i bojkottförespråkarnas kör. Det är därför de inte uppnått några viktiga segrar i kampen under de sista två eller tre månaderna. Under perioder av stormiga revolutionära förändringar växer ett partis auktoritet snabbt, feberaktigt – om partiet vid avgörande vändningar, under de nya etapperna, omedelbart reser de nödvändiga parollerna,

vars riktighet snabbt bekräftas av händelserna.... Under de senaste veckorna och månaderna har man låtit möjligheter slippa ur händerna. Men nu hjälper det inte att blicka tillbaka. Vi måste se framåt. Revolutionen har bara börjat. Vi kan vinna tillbaka hundrafalt det som vi har tillåtit oss att missa.

Problemen med parlamentet och konstitutionen hamnar i centrum för det officiella politiska livet. Vi kan inte inta en nonchalant inställning till detta. Parollen om ett revolutionärt konstituerande *Cortes* måste nu, enligt min mening, resas med dubbel kraft. Vi får inte rygga tillbaka från att använda utpräglad demokratiska formuleringar. Till exempel: allmän rösträtt utan könsdiskriminering, från 18 år och utan några begränsningar. För detta medelhavsland är kanske även 18 år för gammalt. Vi bör satsa allt på ungdomen....

... Frågan om en enhetsfront av alla kommunistiska fraktioner, där det officiella partiet ingår, kommer oundvikligen upp på dagordningen. Under de kommande veckorna och månaderna kommer massorna att känna ett stort behov av ett enat och seriöst revolutionärt ledarskap. Käbbel bland kommunisterna kommer att irritera massorna. De kommer att framtinga enighet – inte för evigt, eftersom händelseutvecklingen åter kan få de olika fraktionerna att gå åt olika håll. Men för den närmaste perioden förefaller det mig att ett närmande mellan de kommunistiska fraktionerna är helt oundvikligt. När det gäller denna fråga, liksom den om bojkott, liksom alla andra aktuella politiska frågor, kommer den fraktion som tar initiativet till att återföre de kommunistiska leden att vinna. För att Kommunistiska vänstern ska kunna ta detta initiativ måste den själv enas och organiseras. Det är nödvändigt att vänsteroppositionen omedelbart skapar en välorganiserad fraktion, oavsett hur liten den än är till en början, som publicerar en egen bulletin och ett eget teoretiskt organ. Naturligtvis utesluter inte detta möjligheten av att vänsterkommunisterna deltar i bredare organisationer; tvärtom förutsätter detta ett sådant deltagande. Men samtidigt är organiseringen av vänsteroppositionen en nödvändig förutsättning för ett sådant deltagande.

13 mars 1931

Några ord om soldat-juntor. Skulle ni vilja se dem uppstå som *oberoende* organisationer? Detta är en mycket allvarlig fråga, där det redan från början krävs att man stakar ut en bestämd handlingslinje, men där man givetvis även förbehåller sig rätten att införa korrigeringar om erfarenheten visar att det behövs.

I Ryssland 1905 nådde man inte den punkt då soldat-sovjeter bildades. Soldat-deputerade förekom i arbetarsovjeterna, men det hade bara en tillfällig karaktär. År 1917 spelade soldatsovjeter en gigantisk roll. I Petrograd kombinerades soldat-sovjeten med arbetar-sovjeten från allra första början. Dessutom var soldaterna den överväldigande majoriteten. I Moskva existerade arbetar- och bonde-sovjeterna oberoende av varandra. Men det var i huvudsak av organisatoriska skäl: den enorma armén bestod då av mellan 10 och 12 miljoner bönder.

I Spanien har vi en fredstidsarmé som är obetydlig i jämförelse med befolkningen, eller till och med i jämförelse med proletariatet. Är uppkomsten av oberoende soldatsovjeter oundviklig under dessa förhållanden? Ur den proletära politikens synvinkel är vi intresserade av att dra in soldat-delegaterna i arbetar-juntorna i den mån de senare skapas. Juntor som bara består av soldater kan endast uppstå när revolutionen når sin kulmen, eller efter dess seger. Arbetar-juntor kan (och bör!) uppstå tidigare, på basis av strejker, bojkott av *Cortes*, eller senare, på basis av valdeltagande. Vi kan därför dra in soldat-delegater i arbetar-juntorna långt innan soldaterna kan skapa juntor. Men jag går vidare: om vi i tid tar initiativ till och skapar arbetar-juntor och försäkrar oss om deras inflytande på armén, då kanske vi kan förhindra att det uppstår *oberoende* soldat-juntor som riskerar att falla under inflytande av karriärofficerare snarare än av revolutionära arbetare. Den spanska arméns litenhet och lilla betydelse talar för

ett sådant perspektiv. Men, å andra sidan har denna lilla armé sina oberoende revolutionära politiska traditioner – mer än i något annat land. I viss mån kan detta störa soldaternas representation via arbetar-juntor.

Du ser att när det gäller denna fråga har jag valt att inte uttrycka mig kategoriskt; och jag tvivlar på att de kamrater som befinner sig nära situationen kan ta ett kategoriskt beslut här. Jag skulle snarare vilja att man tar frågan under beaktande; ju förr breda kretsar av avancerade arbetare börjar diskutera nyckelfrågorna, desto lättare blir det att lösa dem. I varje fall bör inriktningen vara att införliva soldat-delegaterna i arbetarråden. Om det bara skulle vara delvis framgångsrikt, skulle även det vara bra. Men just med detta i åtanke, bör man i tid och i detalj studera stämningarna inom armén, olika vapengrenar och olika vapenslag.

Sammanfattningsvis skulle det vara bra att gemensamt försöka göra upp en politisk karta över Spanien i syfte att mer exakt bestämma styrkeförhållandena i varje region, och förhållandet mellan regionerna. En sådan karta bör också innehålla arbetardistrikten, de revolutionära centra, de fackliga och partiorganisationerna, garnisonerna, styrkeförhållandena mellan de röda och de vita, distrikten bonderörelser, etc. Oavsett hur få de oppositionella kan vara till antalet, så de kan det på olika platser ta initiativ till en sådan studie, i samarbete med de bästa företrädarna för andra arbetargrupper. På så sätt skulle delar av revolutionens generalstab skapas. Den centrala kärnan skulle ge detta arbete en nödvändig enighet och sammanhållning. Detta förberedande arbete, som vid första anblicken kan förefalla vara ”akademiskt”, kommer att få en enorm, kanske till och med avgörande, betydelse i framtiden. I en epok som den Spanien nu genomgår, är slöseri med tid den största av synder.

14 april 1931

Tack för citatet om ”folk”-revolutionen ur Thälmanns tal, som jag ögnade igenom. Det går inte att tänka sig ett löjligare och mer uppsåtligt förvirrat sätt att ställa frågan! ”Folkrevolutionen” - som paroll och till och med med en hänvisning till Lenin. Ändå är varje nummer av fascisterna Strassers tidning prydd med parollen om folkrevolution *i motsättning* till den marxistiska parollen om en klassrevolution. Det är underförstått att varje stor revolution är folkets eller nationens revolution, i den mening att den enar alla kraftfulla och skapande krafter i nationen kring den revolutionära klassen och återskapar nationen runt en ny kärna. Men det är ingen paroll, det är en sociologisk beskrivning av revolutionen, en beskrivning som dessutom kräver en mer precis och konkret definition. Som paroll är den meningslöst kvacksalveri, en tävlan med fascisterna. Priset är att den sprider förvirring i arbetarnas sinnen.

Utvecklingen av Kominterns paroller är just i denna fråga slående. Efter Kominterns tredje kongress blev parollen ”klass mot klass” ett populärt sätt att beskriva den *proletära enhetsfrontens* politik. Det var helt rätt: alla arbetare skulle enas mot borgarklassen. Senare kom de att förvandla parollen till en allians med de reformistiska byråkraterna mot arbetarna (erfarenheterna under den brittiska generalstrejken). Längre fram övergick de till de absoluta motsatsen: inga överenskommelser med reformisterna, ”klass mot klass”. Den paroll som skulle dra de socialdemokratiska arbetarna närmare de kommunistiska arbetarna kom under den ”tredje perioden” att betyda kamp mot de socialdemokratiska arbetarna som om det gällde en annan klass. Nu en ny vändning: folkrevolution istället för en proletär revolution. Fascisten Strasser säger att 95% av folket vill ha en revolution, och följaktligen är det inte en klassrevolution utan en folkrevolution. Thälmann sjunger med i kören. I själva verket skulle arbetarkommunisterna säga till de fascistiska arbetarna: givetvis är 95%, om inte 98%, av befolkningen utsugna av finanskapitalet. Men denna utsugning är organiserad i en pyramid: det finns utsugare, underutsugare, under-underutsugare och så vidare. Det är bara tack vare denna pyramid som superutsugarna lyckas hålla nationens majoritet i schack. För att nationen verkligen ska kunna ombilda sig kring en ny klasskärna, måste den ombildas ideologiskt. Och

det kan bara ske om proletariatet inte upplöser sig i ”folket”, i ”nationen”, utan tvärtom utvecklar ett program för *sin* proletära revolution och tvingar småbourgeoisin att välja mellan två regimer. Parollen om en folkrevolution lugnar småbourgeoisin liksom de breda arbetarmassorna, förlikar dem med den borgerliga strukturen med en ”folkets” pyramid, och hindrar därmed deras befrielse. Men under nuvarande förhållanden i Tyskland suddar parollen om en ”folkrevolution” ut gränsen mellan marxism och fascism och försonar en del av arbetarna och småbourgeoisin med den fascistiska ideologin. Det låter dem tro att de inte behöver göra något val, eftersom det i båda lägren bara handlar om en folkrevolution. I denna strid med en svår fiende tänker dessa usla revolutionärer först av allt på hur de ska imitera honom, hur de ska måla om sig själva i hans färger och hur de ska vinna massorna med hjälp av ett smart trick och inte med hjälp av revolutionär kamp. Ett i sanning skamligt sätt att ställa frågan! Om de svaga spanska kommunisterna skulle göra denna paroll till sin egen, skulle de komma fram till ett spanskt Guomindangs politik.

20 april 1931

Man slås av de många likheterna mellan februari-regimen i Ryssland 1917 och den nuvarande republikanska regimen i Spanien. Men det finns också viktiga skillnader: a) Spanien befinner sig inte i krig och följaktligen kan ni inte resa parollen om kamp för freden, b) ni har ännu inga arbetarsovjeter, för att inte tala om soldatsovjeter; jag kan heller inte i pressen se att denna paroll föreslagits för massorna, c) den republikanska regeringen tillgriper redan från början repression mot proletariatets vänsterflygel, vilket inte skedde i vårt land i februari, på grund av att bajonetterna stod till arbetar- och soldatsovjeternas förfogande och inte låg i den liberala regeringens händer.

Denna sista omständighet har en oerhörd betydelse för vår agitation. På det politiska planet införde februariregimen genast en fullständig och nästan absolut demokrati. Borgarklassen behöll makten enbart genom arbetar- och soldatmassornas goda vilja. I ert land stödjer sig bourgeoisien inte bara på god vilja, utan också på det organiserade våld som den ärvde från den gamla regimen. Ni har inte fullständig och ovillkorlig mötesfrihet, yttrandefrihet, pressfrihet, osv. Era nya kommuners väljarbas är långt ifrån demokratisk. Under en revolutionär epok är massorna särskilt känsliga för varje ojämlikhet när det gäller rättigheter och alla slags polisiära åtgärder. Detta bör utnyttjas, dvs kommunisterna måste nu träda fram som det mest konsekventa, beslutsamma och orubbligt demokratiska partiet.

Å andra sidan är det nödvändigt att omedelbart börja bilda arbetarsovjeter. Kampen för demokrati är en utmärkt utgångspunkt för detta. *De* har sina egna kommunledning, *vi* arbetare behöver våra egna lokala juntor¹⁵ för att försvara våra rättigheter och intressen.

23 april 1931 (från ett brev till Barcelona)

Katalanska federationen bör sträva efter att förena sig med den allspanska kommunistiska organisationen. Katalonien utgör en förtrupp, men om inte denna förtrupp marscherar i takt med proletariatet och senare med bönderna i hela Spanien, då kommer den katalanska rörelsen i bästa fall att sluta som en magnifik episod i stil med Pariskommunen. Kataloniens speciella ställning kan framkalla liknande resultat. De nationella motsättningarna kan skärpas till den grad att den katalanska explosionen äger rum långt innan situationen i Spanien som helhet är mogen för en andra revolution.

Det skulle vara en väldig historiska olycka om det katalanska proletariatet, under inflytande av den nationella jäsningen tillät sig att dras in i en avgörande kamp innan det har haft möjlighet att knyta nära band till proletariatet i hela Spanien. Vänsteroppositionens styrka i

¹⁵ Trotskij använder ordet ”junta” som en spansk benämning på ”råd”.

såväl i Barcelona som Madrid, kan och bör ligga i att lyfta alla dessa frågor till en historisk nivå....

17 maj 1931 (*Utdrag ur brev till Madrid*)

Vad den Katalanska federationens s k nationalism beträffar, så är det en mycket viktig och allvarlig fråga. Misstag på denna punkt kan få ödesdigra konsekvenser.

Revolutionen i Spanien har ställt alla frågor med förnyad styrka, inklusive den nationella frågan. Den främsta bäraren av nationella tendenser och illusioner är den småborgerliga intelligentsian, som strävar efter att finna stöd bland bönderna mot storkapitalets och den statliga byråkratins centraliserande roll. I nuvarande skede medför småbourgeoisins ledande roll i den nationella befrielse rörelsen – som i varje revolutionär demokratisk rörelse i allmänhet – oundvikligen att det i rörelsen införs talrika fördomar av olika slag. Från denna källa sipprar nationella illusioner även in bland arbetarna. I allmänhet och i det stora hela är detta för närvarande förmodligen fallet i Katalonien, kanske även i Katalanska federationen. Men detta minskar på intet sätt den katalanska nationella kampens *progressiva, revolutionärt demokratiska* karaktär – mot den spanska stormakts-chauvinismen, borgerliga imperialismen och byråkratiska centralismen.

Man får inte för ett ögonblick glömma att Spanien i sin helhet och Katalonien i synnerhet för närvarande inte styrs av katalanska nationella demokrater, utan av spanska borgerliga imperialister i allians med storgodsägarna, gamla byråkrater och generaler, och med stöd av de spanska nationella socialisterna. Hela detta sällskap står å ena sidan för ett fortsatt underkuvande av de spanska kolonierna, och å den andra för maximal byråkratisk centralisering av Spanien självt, dvs. för den spanska bourgeoisins undertryckande av katalaner, basker och övriga nationaliteter. I detta utvecklingsskede, med den givna kombinationen av klasskrafter, utgör den katalanska nationalismen en progressiv revolutionär faktor, den spanska nationalismen en reaktionär imperialistisk faktor. Den spanske kommunist som inte förstår denna skillnad, bortser från den, inte lyfter fram den i förgrunden, utan tvärtom anstränger sig för att förringa dess betydelse, riskerar att bli en omedveten agent för den spanska bourgeoisin och bli förlorad för den proletära revolutionens sak.

Vad är faran med småborgerliga nationella illusioner? Att de kan splittra det spanska proletariatet utefter nationella skiljelinjer, vilket är en mycket allvarlig fara. Men det finns bara ett sätt för de spanska kommunisterna att framgångsrikt bekämpa denna fara: genom att skoningslöst fördöma det våld som utövas av den härskande nationens bourgeoisin och på så sätt vinna den förtryckta nationalitetens proletariats förtroende. Varje annan politik skulle vara liktydig med att stödja den härskande nationens imperialistiska bourgeoisis reaktionära nationalism mot den revolutionära demokratiska nationalismen hos småbourgeoisin i en förtryckt nation.

20 maj 1931

Du skriver att *l'Humanités* lögner orsakar förbittring i Katalonien. Detta kan man lätt föreställa sig. Men enbart förbittring räcker inte. Oppositionens press måste ge en systematisk bild av vad som händer i Spanien.

Denna fråga har enorm betydelse. Omskolningen av den internationella kommunismens kadrer kommer att baseras på den spanska revolutionens levande erfarenhet. Det måste finnas en systematisk korrespondens från Barcelona och Madrid – eller, snarare, inte bara korrespondens utan politiska dokument av första klassens betydelse. Utan detta kan stalinisterna runt Katalanska federationen skapa en sådan atmosfär av isolering och fientlighet att detta i sig kan driva de avancerade katalanska arbetarna på vägen mot äventyrspolitik och katastrof.